

Foretræde for Erhvervsudvalget den 23. maj 2020

Coops bemærkninger til L 157 – Forslag til Lov om Betalinger

Som aftalt med udvalgsformand Morten Bødskov under dagens foretræde afleverer jeg hermed mine bemærkninger skriftligt.

Coops medlemsprogram er Danmarks ældste (150 år) og største (1,6 mio. medlemmer).

Medlemskabet giver medlemmerne stemmeret og valgbarhed i det medlemsdemokrati, som styrer Coop.

Desuden modtager medlemmerne et medlemskort, som giver adgang til en række medlemsfordele hos Coop og Coops partnere, bl. a. i form af bonus på køb hos Coop og partnerne. Denne købsbonus opspares på medlemmets konto i Coop og kan kun bruges i Coop. Hertil kommer medlemsfordele i form af straksrabatter og andre fordele, bl.a. gives der særlige personlige tilbud til enkelte medlemmer baseret på deres loyalitet og forbrugsprofiler. Medlemskortet findes både som fysisk kort og digitalt (Coops medlemsapp). Medlemmerne kan tilvælge en betalingsfacilitet til deres medlemskort i form af et betalingskort udstedt af Coop Bank. Medlemmerne kan også lade være med at tilvælge en sådan betalingsfacilitet.

1. Fravalg af loyalitetsregistrering af et konkret køb foretages let og simpelt ved, at medlemmet betaler med kontanter eller med et betalingsmiddel, som medlemmet ikke har knyttet til loyalitetsprogrammet

Coops medlemsprogram er helt fra starten bygget og udviklet som et medlemskort, hvortil der sidenhen for 10 år siden blev skabt en mulighed for frivilligt at tilvælge en betalingsfacilitet (i dag i form af et betalingskort fra Coop Bank). Betalingsfaciliteten i Coops medlemskort - hvad enten vi taler om det fysiske eller det digitale medlemskort (= Coops medlemsapp) – er altså en frivillig overbygning på medlemskortet. Det er muligt at bruge medlemsdelen uden samtidig at bruge betalingsdelen, **men det er ikke teknisk muligt at bruge betalingsdelen uden samtidig at bruge medlemsdelen. Dette har efter alle hidtidige betalingslove været helt i orden.**

Fravalg af købsregistrering i Coops medlemsprogrammet (dvs. registrering af bondata) ved et konkret køb kan fortsat blot ske ved, at medlemmet vælger at bruge et betalingsmiddel, som medlemmet ikke har knyttet til medlemsprogrammet (dvs. et ikke tilknyttet betalingskort eller kontanter). Det er meget simpelt og let for medlemmet selv at administrere. Ingen beskyttelseslovgivning er påkrævet, og vi håber, at kravet om, at der i vores medlemsprogram skal indbygges en særlig ekstra teknisk mulighed for at fravælge medlemsregistrering af et køb foretaget med vores kombinerede medlems- og betalingskort nu endegyldigt er taget af bordet? Vi synes ikke dette **klart** fremgår af bemærkningerne til § 7, nr. 41.

Coops system kan nemlig **ikke**, som jeg netop har forklaret, imødekomme det fravalgskrav, som er fremhævet med gult nedenfor i lovbemærkningerne til § 7, nr. 41:

En betalingsfunktion og en anden funktion, såsom indsamling af oplysninger til brug for et loyalitetsprogram, kan samles på ét betalingsinstrument, eksempelvis et betalingskort. Hvor indsamlingen af oplysningerne til den anden funktion ikke foregår uafhængigt af betalingsfunktionen, vil alle oplysningerne være omfattet af definitionen. Hvor der derimod sker en indsamling af oplysninger via en klart adskilt og separat funktion, er der ikke tale om oplysninger omfattet af definitionen.

Det afgørende for, om der er tale om klart adskilte og separat indsamlede oplysninger, er, at betalingsoplysningerne og oplysningerne vedrørende den anden funktion bliver behandlet i to forskellige systemer, og at det er muligt for brugeren at fravælge at bruge den anden funktion. Det kan for eksempel ske ved at fravælge registrering af køb i betalingsituationen, via butikkens kundeservice, på en hjemmeside eller via en app. Det er således ikke et krav, at forbrugeren skal kunne foretage til- og fravalget i selve betalingsituationen, så længe forbrugeren har adgang til på anden vis at fravælge registrering.

De 4 muligheder for fravalg af medlemsregistrering Coop kan tilbyde er følgende:

- At medlemmet melder sig ud af medlemsprogrammet.
- At medlemmet undlader at få et kombineret medlems- og betalingskort (fysisk såvel som digitalt) og i stedet nøjes med et "rent" medlemskort.
- At medlemmet bruger sit kombinerede medlems- og betalingskort til en kontanthævning (1. transaktion) og derefter foretager varekøbet kontant med de netop hævede kontanter (2. transaktion).
- At medlemmet betaler varerne med allerede hævede kontanter eller med et ikke tilknyttet betalingskort.

Hvis disse valgmuligheder er tilfredsstillende i forhold til den med gult fremhævede tekst, har Coop ingen problemer med § 7, nr. 41.

2. Hele ideen i et loyalitetsprogram er at belønne de loyale kunder

Ethvert moderne loyalitetsprogram går ud på at belønne de loyale kunder med fordele, som andre kunder ikke får. Men belønningen sker ikke efter forud fastlagte rigide skalaer og lign. Det sker dynamisk og belønningen baserer sig på den enkeltes forbrugsprofil. Det foreslåede forbud i § 124 a, stk. 4, mod brug af betalingsoplysninger "til fastsættelse af individuelle priser eller vilkår for samme vare eller tjeneste til forskellige brugere" er derfor fuldstændigt ud af trit med virkeligheden og i strid med alle moderne loyalitetsprogrammernes idegrundlag og funktion.

Dette bliver helt tydeligt, når man læser de nedenfor med gult markerede dele af lovbemærkningerne til § 124a, stk. 4:

Det foreslås i stk. 4, at uanset stk. 3 må betalingsoplysninger ikke behandles til fastsættelse af individuelle priser eller vilkår for samme vare eller tjeneste til forskellige brugere. For forsikringsaftaler gælder endvidere, at betalingsoplysninger ikke må behandles i forbindelse med opfyldelse af forsikringsaftaler.

De oplysninger, der kan registreres om en brugers anvendelse af en betalingstjeneste, kan være meget følsomme, idet virksomheder kan foretage registreringer af brugerens adfærd og lave personprofiler af vedkommende. Det fremgår af stk. 4, at betalingsoplysninger uanset stk. 3 ikke må anvendes til fastsættelse af individuelle priser eller vilkår for samme vare eller tjeneste til forskellige brugere.

Det omfatter således også anvendelse af betalingsoplysninger til at fastsætte renten på et lån eller præmien på en forsikring. Hensynet er, at det ikke bør have betydning for en persons mulighed for at få et lån eller tegne en forsikring, hvordan vedkommende vælger at sammensætte sit forbrug, samt hvor og hvornår en given betalingstjeneste anvendes. Det bør således alene være brugerens økonomiske situation, der afgør dette.

Betalingsoplysninger kan bruges til at identificere brugeres betalingsvillighed mere generelt. Dette omfatter eksempelvis den situation, hvor en erhvervsdrivende identificerer brugere, der er meget prisbevidste og brugere, der er mindre prisbevidste, og på den baggrund fastsætter forskellige priser. Det er hensigten med bestemmelsen at sikre, at en persons mulighed for at benytte sig af et tilbud eller en speciel pris ikke afhænger af, hvordan vedkommende generelt vælger at sammensætte sit forbrug.

Det indebærer, at betalingsoplysninger ikke må behandles til at fastsætte individuelle priser for den enkelte betaler eller individuelle vilkår for den enkelte betaler. Der kan således fortsat anvendes betalingsoplysninger til brug for generelle, forud fastlagte rabatstrukturer såsom elektroniske "klippekort", hvor eksempelvis den 10. liter mælk, der købes, er gratis, samt behandling af oplysningerne til at fastsætte medlemstilbud, når disse tilbud gælder for alle medlemmer af et rabat- eller loyalitetsprogram.

...

I henhold til § 151, stk. 2, i lovforslaget foreslås det, at overtrædelse af § 124 a, stk. 4, straffes med bøde.

Overtrædelse af forslagens § 124 a, stk. 4, vil omfatte den situation, hvor en erhvervsdrivende behandler betalingsoplysninger til at fastsætte individuelle priser eller vilkår for samme vare eller tjeneste til forskellige brugere, eller hvor en erhvervsdrivende behandler betalingsoplysninger i forbindelse med opfyldelse af en forsikringsaftale. Ansvarsubjektet er den virksomhed, der behandler betalingsoplysninger i strid med § 124 a, stk. 4.

Forbuddet i § 124a, stk. 4, må derfor enten udgå eller udtrykkeligt indskrænkes til - som hidtil - alene at gælde for de finansielle virksomheders tilbud til kunderne.

En sletning af § 124a, stk. 4, vil løse problemet for detailhandlen. Men hvis man fortsat ønsker et opretholde en vis regulering på det finansielle område, kan man udtrykkeligt indskrænke bestemmelsen til at gælde for dette område. Det har man uden problemer formået at gøre med § 124. Dette vil desuden være fuldstændigt i overensstemmelse med den hidtil gældende retstilstand, idet betalingstjenestelovens § 85, stk. 3, og alle dens forgængere udelukkende regulerede betalingstjenesteudbydernes (dvs. bankernes) brug af betalingsoplysninger, men ikke detailhandlens (dvs. forretningernes) brug af bonoplysninger.

Dette var forbrugerombudsmand Henrik Øes fortolkning og praksis i relation til bestemmelsen i betalingstjenestelovens § 85, stk. 3, i hele hans 10-årige embedsperiode, og detailhandlen har stedse indrettet sig i overensstemmelse hermed.

Den nye forbrugerombudsmand Christina Toftegaard Nielsen bebudede imidlertid for 2 år siden en radikal nyfortolkning af bestemmelsen.

Coop har fra første færd bestridt berettigelsen af denne nyfortolkning og bebudet, at vi i givet fald ønskede/ønsker spørgsmålet prøvet og afgjort ved Domstolene. Bestemmelsens forhistorie og forarbejder giver ingen støtte til Christina Toftegaard Niensens nyfortolkning.

Per Sjøqvist
Senioradvokat i Coop